

Dudek, Krzysztof (2015). Rola etycznych wartości w zarządzaniu szkołą. Praca doktorska pod kierunkiem doc. dr hab. Adama Niemczyńskiego. Kraków: Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, 138 s., 181 poz. bibl., 13 tabel, 1 rysunek, 1 aneks.

Abstrakt

Celem rozprawy jest zbadanie roli etycznych wartości w zarządzaniu szkołą, a w szczególności uwarunkowania pragmatyzacji własności intelektualnej uczniów przez praktykowaną w szkole koncepcję edukacji, która może sprzyjać traktowaniu aktywności intelektualnej i jej wytworów w kategoriach eliminujących ocenę moralną.

W oparciu o teorię A. Niemczyńskiego o autonomicznym rozwoju człowieka [1980, 2007] sformułowano trzy hipotezy. Pierwsza hipoteza to twierdzenie, że edukacja jest rozumiana przez uczniów i nauczycieli jako wartość autonomiczna (wartość sama w sobie) lub heteronomiczna (wartościowa o tyle, o ile służy innym wartościom). W drugiej hipotezie twierdzi się, że własność intelektualna w szkole traktowana jest z poszanowaniem autorstwa jako wartości etycznej lub pojmowana jest w pragmatyczny sposób jako środek do uzyskania innych, bardziej użytecznych celów (unikanie kary, uzyskanie dobrej oceny itp.). Trzecia hipoteza mówi o związku pomiędzy pierwszą a drugą hipotezą. Autonomiczne wartościowanie edukacji przez uczniów i nauczycieli wiąże się z etycznym stosunkiem do własności intelektualnej a heteronomiczne wartościowanie edukacji z pragmatycznym traktowaniem autorstwa wytworów intelektualnych.

Hipotezy zweryfikowano w badaniu empirycznym przeprowadzonym wśród 180 osób (90 uczniów i 90 nauczycieli) za pomocą Wywiadu o Dylematach Edukacyjnych opracowanego przez A. Niemczyńskiego [2012-2015] w konwencji badań J. Piageta [1966] i L. Kohlberga [1984]. Uzyskane dane potwierdzają, że zawarte w hipotezach zależności zachodzą w rzeczywistości. Każdy nauczyciel i uczeń posiada swoją koncepcję edukacji określającą jej wartość i w zależności od tego jak ją rozumie, tak też podchodzi do kwestii własności intelektualnej. Rezultaty badania umożliwiły sformułowanie praktycznych wniosków wskazujących, że dla poprawnego rozwoju indywidualnego człowieka i całego społeczeństwa niezbędne jest dbanie o wartości etyczne w zarządzaniu organizacją edukacyjną.

Słowa kluczowe: Zarządzanie szkołą, edukacja moralna, własność intelektualna, pragmatyzacja